ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒

---

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. พยัญชนะที่มีเสียงไม่ก้องเรียกว่า..... ได้แก่พยัญชนะ.....ฯ

ข. สระอีก ๕ ตัว อื่นจากรัสสะ ๓ ตัว คือ.....ชื่อ.....ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. อภินนฺทุ + อิติ สนธิเป็น.....ฯ

ข. พนฺธุสฺส + อิว สนธิเป็น.....ฯ

ค. จกฺขฺวาปาถํ ตัดบทเป็น.....ฯ

ฆ. ตมหํ ตัดบทเป็น.....ฯ

ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณ์ ๔ คือ.....ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามศัพท์ท่านแบ่งเป็นลิงค์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ข. นามทั้ง ๓ นั้น ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง ฯ

ค. ปกติสังขยา กับปูรณสังขยาต่างกันอย่างไร ฯ

ฆ. ศัพท์เหล่านี้ คือ เอกจฺจ, อมุ เป็นสัพพนามประเภทไหน ฯ

ง. ปัจจัยในอัพยยศัพท์นั้น ลงที่ไหน เป็นเครื่องหมายอะไร ฯ

๔. กิริยาศัพท์เช่นไร จัดเป็นวาจก ฯ มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

๕. ปัจจัยที่สำหรับประกอบกับนามกิตก์ จัดเป็นกี่พวก ฯ แต่ละพวก มีปัจจัยอะไรบ้าง ฯ รูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ เป็นรูป และสาธนะอะไร

ก. สุเขน ภริยตีติ สุภโร ฯ

ข. สยนฺติ เอตฺถาติ สยนํ ฯ

๖. สมาสเช่นไร ชื่อว่าพหุพพิหิสมาส ฯ และพหุพพิหิสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ กตปุญฺโญ (ปุริโส), ขีณาสโว (ภิกฺขุ) จัดเป็นอย่างไหน ฯ

๗. ปูรณตัทธิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ปูชนียํ, คามตา, ปุญฺญวา ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. พยัญชนะที่มีเสียงไม่ก้อง เรียกว่า อโฆสะ ได้แก่ พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ก ข, จ ฉ, ฏ ฐ, ต ถ, ป ผ และ ส ฯ

ข. สระอีก ๕ ตัว อื่นจากรัสสะ ๓ ตัว คือ อา อี อู เอ โอ ชื่อ ทีฆะ ฯ

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. อภินนฺทุ + อิติ	สนธิเป็น	อภินนฺทุนฺติ ฯ
ข. พนฺธุสฺส + อิว	สนธิเป็น	พนฺธุสฺเสว ฯ
ค. จกฺขุวาปาถ	ตัดบทเป็น	จกฺขุ - อาปาถ ฯ
ฆ. ตมหำ	ตัดบทเป็น	ตำ - อหำ ฯ

ง. ในนิคคหิตสนธิได้สนธิกิริโยปกรณ์ ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อาคโม ๑ ปกติ ๑ ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามศัพท์ท่านแบ่งเป็น ๓ ลิงค์ คือ ปุลิงฺคำ เพศชาย ๑ อิตฺถีลิงฺคำ เพศหญิง ๑ นปุสกลิงฺคำ มิใช่เพศชาย มิใช่เพศหญิง ๑ ฯ

ข. นามทั้ง ๓ นั้น ต้องประกอบด้วยลิงค์ วจนะ วิภัตติ ฯ

ค. ปกติสังขยากับปูรณสังขยาต่างกันอย่างนี้ คือ ปกติสังขยานับโดยปกติ เป็นต้นว่า หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า สำหรับนับนามนามให้รู้ว่ามีประมาณเท่าใด ส่วนปูรณสังขยาสำหรับนับนามนามที่เต็มในที่นั้น ๆ คือ นับเป็นชั้น ๆ เป็นต้นว่า ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ที่สี่ ที่ห้า ฯ

ฆ. เอกจฺจ เป็นสัพพนามประเภทอนิยมวิเสสนสัพพนาม อมุ เป็นสัพพนามประเภทนิยมวิเสสนสัพพนาม ฯ

ง. ปัจจัยในอัพยยศัพท์นั้นลงท้ายนามศัพท์ เป็นเครื่องหมายวิภัตติบ้าง ลงท้ายธาตุ เป็นเครื่องหมายกิริยาบ้าง ฯ

๔. กิริยาศัพท์ที่ประกอบด้วยวิภัตติ กาล บท วจนะ บุรุษ ธาตุ ดังนี้ จัดเป็นวาจก คือ กล่าวบทที่เป็นประธานของกิริยา ฯ มี ๕ อย่าง คือ กัตตุวาจก ๑ กัมมวาจก ๑ ภาววาจก ๑ เหตุกัตตุวาจก ๑ เหตุกัมมวาจก ๑ ฯ

๕. ปัจจัยที่สำหรับประกอบนามกิตก์นั้น จัดเป็น ๓ พวก คือ กิตปัจจัย สำหรับประกอบกับศัพท์ที่เป็นกัตตุรูปอย่างเดียว ๑ กิจจปัจจัย สำหรับประกอบกับศัพท์ที่เป็นกัมมรูปและภาวรูป ๑ กิตกิจจปัจจัย สำหรับประกอบกับศัพท์แม้ทั้ง ๓ เหล่า ๑ ฯ

๑) กิตปัจจัย อย่างนี้ กฺวิ, ณี, ณฺวุ, ตุ, รู

๒) กิจจปัจจัย อย่างนี้ ข, ณฺย

๓) กิตกิจจปัจจัย อย่างนี้ อ, อิ, ณ, ตเว, ติ, ตุ๎, ยุ ฯ

รูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ เป็นรูปและสาธนะ ดังนี้

ก. สุเขน ภริยตีติ สุภโร เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ ฯ

ข. สยนฺติ เอตฺถาติ สยนำเป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ ฯ

๖. สมาสอย่างหนึ่งมีบทอื่นเป็นประธาน ชื่อว่า พหุพพิหิสมาส ฯ พหุพพิหิสมาสนั้นมี ๖ อย่าง ฯ คือ ทุติยาพหุพพิหิ, ตติยาพหุพพิหิ, จตุตถีพหุพพิหิ, ปัญจมีพหุพพิหิ, ฉัฏฐีพหุพพิหิ, สัตตมีพหุพพิหิ ฯ

กตปุณฺโณ (ปุริโส) จัดเป็นตติยาพหุพพิหิ, ขีณาสโว (ภิกฺขุ) จัดเป็นฉัฏฐีพหุพพิหิ ฯ

๗. ปูรณตัทธิต มีปัจจัย ๕ ตัว ฯ คือ ติย, ถ, ฐ, ม, อี ฯ

ปูชนีย ลง อีย ปัจจัย ในฐานตัทธิต ตั้งวิเคราะห์ว่า ปูชนสฺส ฐานำ ปูชนีย หรือตั้งวิเคราะห์ว่า ปูชนำ อรหตีติ ปูชนีย ฯ

คามตา ลง ตา ปัจจัย ในสมุหตัทธิต ตั้งวิเคราะห์ว่า คามานำ สมุโห คามตา ฯ

ปุญฺญวา ลง วนฺตุ ปัจจัย ในตทัสสัตถิตัทธิต ตั้งวิเคราะห์ว่า ปุญฺญำ อสฺส อตฺถีติ ปุญฺญวา ฯ
